

Nota reserves en voorzieningen 2024

1. Inleiding

Binnen de kaderstellende en controlerende taak van het algemeen bestuur (hierna: AB) is het van belang dat er goed zicht bestaat op de financiële positie van de organisatie. Dit zicht moet niet beperkt blijven tot de jaarlijkse baten en lasten in de exploitatiebegroting, maar is tevens van toepassing op de reserves, voorzieningen en het weerstandsvermogen. Reserves en voorzieningen maken een integraal onderdeel uit van de financiële positie van de organisatie.

Het regelgevend kader over de reserves en voorzieningen ligt vast in wettelijke voorschriften. Dit houdt in dat het niet nodig is deze voorschriften op te nemen in deze nota. Het algemene uitgangspunt is terughoudendheid bij het instellen van reserves en voorzieningen, zowel qua aantal als omvang.

Het beperken van de reserves en voorzieningen bevordert de inzichtelijkheid in de financiële positie van de organisatie. Als het gaat om het realiseren van een bepaald beleidsdoel, loopt dit zoveel mogelijk via de exploitatie. Daar vindt ook de integrale afweging plaats. Voorkomen moet worden dat de aanwezigheid van veel bestemmingsreserves leidt tot uitholling van het bestuurlijk afwegingsproces. Aan de andere kant kan instelling van reserves ook voorkomen dat voor incidentele meerjarige projecten extra geld moet worden gevraagd bij de gemeenten en dat grote fluctuaties in de exploitatie optreden.

Dit document is als volgt opgebouwd:

- Kaders en doelstellingen
- Criteria voor het instellen van reserves en voorzieningen
- Criteria voor het muteren van reserves en voorzieningen
- Criteria voor het opheffen van reserves en voorzieningen

2. Kaders en doelstellingen

2.1 Kaders

Voor de reserves en voorzieningen zijn de volgende kaders van belang:

- a) De Financiële verordening 2023 van Veiligheidsregio Brabant-Noord;
- b) De regelgeving op basis van het Besluit begroting en verantwoording (BBV).
- c) De 'stellige uitspraken' van de commissie BBV. Deze commissie is onder andere ingesteld ter bewaking van de nieuwe regelgeving. De standpunten van de commissie uit Vraag en Antwoord BBV worden gelijkgesteld aan de richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving (RJ) en zijn dus maatgevend en bindend.

2.2 Doelstellingen

Dit spelregelkader formuleert de volgende doelstellingen en beleidsregels die het dagelijks bestuur de komende jaren wil realiseren:

- a) Voldoen aan wet en regelgeving (BBV evenals de Financiële verordening);
- b) Heldere en eenduidige beleidsregels over reserves en voorzieningen;
- c) Er worden geen nieuwe reserves of voorzieningen ingesteld, tenzij de noodzaak hiervan wordt aangetoond.

3. Criteria voor het instellen van reserves en voorzieningen

Om te voorkomen dat onnodig middelen worden vastgelegd waarvoor een andere bestemming mogelijk is, moeten goede gronden aanwezig zijn om een reserve of voorziening in te stellen of in stand te houden. Aan de andere kant moet er ook voor worden gewaakt dat de begrotingspositie van

de organisatie, door financiële risico's waarvoor geen buffer is gevormd, wordt aangetast. De omvang van de reserves en voorzieningen moet daarom worden afgestemd op het doel dat er mee gediend moet worden c.q. op de omvang van de risico's dan wel de verplichtingen en/of verliezen die er door moeten worden afgedekt.

Om het budgetrecht van het AB op het terrein van de reserves en voorzieningen tot zijn recht te laten komen zal het instellen van reserves en voorzieningen bij afzonderlijk AB-besluit (apart beslispunt) dienen plaats te vinden. In dit besluit zal expliciet het volgende moeten worden aangegeven:

- de omschrijving van het doel waarvoor de reserve of voorziening moet worden gevormd;
- de vermelding van het motief voor instelling;
- de minimale omvang (bij reserves in verband met risico's) en/of maximale omvang;
- de omvang en de wijze van stortingen en onttrekkingen (structureel of incidenteel), inclusief onderbouwing daarvan, bijvoorbeeld op basis van een meerjarige (onderhoud)planning;
- de dekking van de stortingen;
- de looptijd.

Uitzondering op bovenstaande is als er op de balansdatum verplichtingen of verliezen bekend zijn die redelijkerwijs zijn in te schatten of als middelen van derden (niet zijnde subsidies met een specifiek doel van Europese of Nederlandse overheidslichamen) nog niet volledig besteed zijn. Indien hiervoor op grond van het BBV een voorziening gevormd moet worden dan is geen specifiek AB-besluit nodig. Wel spreekt het voor zich dat het AB hier zo spoedig mogelijk van op de hoogte wordt gebracht.

4. Criteria voor het muteren van reserves en voorzieningen

De besluitvorming over mutaties op reserves is anders dan de besluitvorming over mutaties op voorzieningen. Voor de reserves ligt het mandaat altijd bij het AB. Voor de voorzieningen is de mutatie afhankelijk van het doel waarvoor de voorziening is gevormd.

4.1 Reserves

Alle stortingen in en onttrekkingen aan reserves vereisen goedkeuring van het AB. Het rechtstreeks verantwoord van uitgaven op reserves is niet toegestaan. Deze uitgaven behoren als last op het betreffende programma(deel) te worden verantwoord. Hiertegenover staat dan een onttrekking aan de reserve. Uitzondering hierop betreft de resultaatbestemming uit het vorige boekjaar; deze mutaties worden wel rechtstreeks op de betreffende reserves verantwoord.

Het goedkeuren van mutaties op reserves door het AB gebeurt op de volgende wijze:

- I. Bij de resultaatbestemming van de jaarrekening. Er wordt dan expliciet een voorstel voorgelegd om het resultaat te storten in een bepaalde reserve c.q. een bedrag te onttrekken aan de reserve.
- II. Bij de vaststelling van de begroting. Bij de begroting is opgenomen dat een bepaald bedrag gestort wordt in of onttrokken wordt aan een bepaalde reserve. Indien er sprake is van een onttrekking aan een reserve dan is ook duidelijk welke lasten hiermee afgedekt worden.
- III. Bij de vaststelling van de bestuursrapportage. Het AB verleent in de vorm van een begrotingswijziging goedkeuring aan de mutaties in de rapportageperiode.
- IV. Bij afzonderlijk besluit. In een afzonderlijk AB-besluit is besloten tot een storting in of onttrekking aan een bepaalde reserve. Duidelijk in het besluit is opgenomen voor welk doel de storting plaatsvindt en welke lasten afgedekt worden met de onttrekking.
- V. Egalisatie van het totaal van baten en lasten. Bij de vorming van een egalisatiereserve is door het AB besloten dat het saldo van de baten en lasten van een specifiek onderdeel geëgaliseerd wordt via een bepaalde reserve.

In specifieke gevallen kan het AB aan het dagelijks bestuur (DB) de bevoegdheid delegeren om de hoogte van bepaalde bestemmingsreserves per balansdatum in overeenstemming te brengen met de onderliggende verplichtingen.

4.2 Voorzieningen

Voor toevoegingen aan en onttrekkingen uit voorzieningen gelden de volgende spelregels:

- I. Een toevoeging aan of onttrekking uit een bestaande voorziening wordt geraamd in de begroting.
- II. Een onttrekking aan de voorziening wordt rechtstreeks ten laste van de voorziening geboekt. Een aanwending is dus geen last die via de exploitatie loopt, een begrotingswijziging is om deze reden dan ook niet nodig.
- III. Indien een voorziening, die gevormd is ter gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren (bijv. een voorziening voor groot onderhoud) hoger of lager is dan benodigd voor de achterliggende verplichtingen dan dient een vrijval of een storting in de voorziening plaats te vinden. Hiervoor is geen AB-besluit nodig.

4.3 Muteren op reserves en voorzieningen

4.3.1 Reserves

Het muteren op de reserves vindt op de volgende wijze plaats:

- Een storting in of onttrekking aan een egaliseringsreserve vindt altijd plaats conform de gemaakte afspraak met het AB.
- Stortingen in overige reserves vinden plaats conform raming in de begroting, tenzij het AB anders besluit.
- Onttrekkingen uit overige reserves vinden plaats conform de werkelijke bestedingen tot maximaal het bedrag van de raming in de begroting, tenzij het AB anders besluit.

4.3.2 Voorzieningen

Het muteren op voorzieningen vindt op de volgende wijze plaats:

- Een storting in een voorziening vindt in principe plaats conform raming in begroting, tenzij bij het vormen van de voorziening anders is beschreven.
- Indien na toetsing van alle op de voorziening drukkende verplichtingen blijkt dat de hoogte van deze te laag of te hoog is, zal moeten worden bijgestort ten laste van, of valt een deel vrij ten gunste van de exploitatie.
- Een onttrekking uit de voorziening vindt plaats conform de werkelijke besteding.

4.4 Wijzigen doel of bestemming reserves en voorzieningen

4.4.1 Reserves

Het AB is te allen tijde bevoegd het doel of de bestemming van een (bestemmings-)reserves te wijzigen. Voor een dergelijke wijziging is een apart AB besluit nodig.

4.4.2 Voorzieningen

Het doel van een voorziening kan niet wijzigen, gegeven het verplichtende karakter hiervan.

5. Criteria voor het opheffen van reserves en voorzieningen

5.1 Reserves

Wanneer naar aanleiding van een besluit van het AB het doel of de bestemming van een (bestemmings-)reserve verval, wordt de reserve opgeheven en bepaalt het AB de bestemming van een eventueel saldo.

5.2 Voorzieningen

Opheffing van een voorziening is alleen mogelijk indien de redenen voor de vorming van de voorziening zijn weggevallen of er geen recent (beheer)plan meer aanwezig is voor de voorziening. De vrijkomende middelen vallen vrij ten gunste van de exploitatie.

Bijlage 1 Onderscheid reserves en voorzieningen

De wettelijke bepalingen over reserves en voorzieningen zijn vastgelegd in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV), artikelen 41 tot en met 45. Het kenmerkende onderscheid tussen reserves en voorzieningen is als volgt:

	Reserve	Voorziening
Onderdeel van	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
Beschikkingsbevoegdheid	Algemeen bestuur	Dagelijks bestuur
Besteding	Vrij	Staat vast
Wijziging bestemming	Mogelijk	Niet mogelijk
Storting	Resultaatbestemmend: <i>komt niet direct ten laste van de exploitatie (tenzij het AB hier vooraf toestemming voor gegeven heeft)</i>	Resultaatbepalend: <i>komt rechtstreeks ten laste van de exploitatie</i>
Onttrekking	Resultaatbestemmend: <i>komt niet direct ten gunste van de exploitatie (tenzij het AB hier vooraf toestemming voor gegeven heeft)</i>	Resultaatbepalend: <i>komt rechtstreeks ten gunste van de exploitatie</i>
Financiële onderbouwing	Niet verplicht, wel wenselijk	Verplicht
Indeling	<ul style="list-style-type: none"> • Algemene reserve • Bestemmingsreserves • Egalisatiereserves 	<ul style="list-style-type: none"> • Verplichtingen en verliezen • Bestaande risico's • Egalisatie van kosten • Bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen • Bijdragen van derden die specifiek besteed moeten worden

Bijlage 2 Reserves en voorzieningen VRBN

Veiligheidsregio Brabant-Noord heeft één algemene reserve en dertien bestemmingsreserves. Acht van deze bestemmingsreserves hebben een relatief kleine bestemming en hebben daarom ook een relatief klein saldo per 31-12-2022 (samen: € 0,8 miljoen). De vijf belangrijkste bestemmingsreserves zijn:

- Kapitaallasten huisvesting
- Groot onderhoud
- Kapitaallasten materieel en materiaal
- Digitale werkplekken
- Doorontwikkeling veiligheidsregio

In onderstaande tabel het overzicht van alle reserves en voorzieningen van VRBN:

Reserves en voorzieningen VRBN	Bedragen x € 1.000
Reserves	Saldo 31-12-2022*
Algemene reserve	2.773
Bestemmingsreserves:	
Kapitaallasten huisvesting	4.931
Groot onderhoud	2.368
Kapitaallasten materieel & materiaal	1.624
Reserve digitale werkplekken	1.085
Doorontwikkeling VR	1.062
Versterkingsgelden crisisbeheersing BDUR	-
2e loopbaan en mobiliteit	201
Bevolkingszorg	150
Kwaliteitsverbetering brandweeronderwijs	135
Realistisch oefenen	122
Activiteitenbudget vrijwilligers	83
BZK Materieel haakarmvoertuig	50
Eigen Risico 3e jaar WW	60
Totaal bestemmingsreserves	11.870
Voorzieningen:	
FLO	3.950
Verlofsparen	108
Totaal voorzieningen	4.058

*Dit is het saldo zoals opgenomen in de vastgestelde Jaarverantwoording 2022.

1. Algemene reserve

De algemene reserve (conform Nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen, AB 06-11-2019) dient om onvoorziene risico's op te vangen. De reserve kent een onder- en bovengrens van respectievelijk: € 2,0 en € 2,4 miljoen. Vanwege de frictiegelden Haaren is de stand van de algemene reserve tijdelijk hoger dan de vastgestelde bovengrens. Dit met instemming van het algemeen bestuur. In 2023 vallen de frictiegelden Haaren vrij te vallen in het resultaat (en is de stand weer

binnen de vastgestelde boven- en ondergrens). Stortingen en onttrekkingen geschieden per besluit van het algemeen bestuur.

2. Bestemmingsreserves

Kapitaallasten huisvesting

Deze reserve heeft tot doel om een deel van de kapitaallasten van de locatie Zeeland te dekken. Daarnaast worden met deze middelen de kosten gedekt van de extra afschrijving van de huidige kazerne in 's-Hertogenbosch. Ook is in deze reserve € 0,5 miljoen gereserveerd om de tijdelijke huisvesting te bekostigen als de hoofdlocatie gebouwd wordt. Stortingen vinden plaats o.b.v. (reeds genomen) besluiten algemeen bestuur. Onttrekkingen vinden plaats o.b.v. werkelijke kosten voor tijdelijke huisvesting en het versneld afschrijven van de huidige kazerne 's-Hertogenbosch. Na ingebruikname van de nieuwe hoofd- en nevenlocatie vindt – ter dekking van de hogere kapitaallasten – de jaarlijkse onttrekking plaats (1/40^e deel restant van deze reserve).

Groot onderhoud

Deze reserve is bij AB Besluit 01-07-2020 gevormd en heeft het doel om schommelingen in de kosten voor groot onderhoud aan kazernes over de jaren heen op te vangen (egaliseren). Stortingen en onttrekkingen worden gedaan op basis van overschotten en tekorten op het jaarlijkse budget voor groot onderhoud. Het budget voor groot onderhoud is gebaseerd op de Meerjarenonderhoudsplannen (MJOP's) van de kazernes.

Kapitaallasten Materieel en Materiaal

Deze reserve (AB Besluit 12-11-2014) heeft het doel om boekverliezen door desinvesteringen en afboekingen van materieel en materiaal op te vangen en zal uiterlijk 1 januari 2026 worden opgeheven. Stortingen en onttrekkingen worden gedaan op basis van overschotten en tekorten op het jaarlijkse budget voor afschrijvingslasten Materiaal en Materiaal. Jaarlijks wordt een analyse gedaan van de hoogte van de reserve in verhouding tot de af te dekken kapitaallasten.

Digitale werkplekken

Het AB heeft op 3-11-2021 besloten tot de vorming van deze reserve om de incidentele kosten van de inrichting van de nieuwe digitale werkplekken en het verstevigen van de IT-security te dekken. De benodigde middelen zijn reeds in deze reserve gestort, onttrekkingen vinden plaats o.b.v. de werkelijke kosten. Bij afronding van het project (2024) nieuwe digitale werkplekken wordt deze reserve opgeheven en valt het resterende saldo vrij.

Doorontwikkeling veiligheidsregio

Op 3 juli 2019 heeft het AB besloten om de reserve Versteving Brandweerorganisatie voor de doorontwikkeling van de veiligheidsregio in te zetten en daartoe de naam van deze reserve te veranderen in: bestemmingsreserve Doorontwikkeling Veiligheidsregio. Deze reserve zal worden aangewend voor de bekostiging van de incidentele uitgaven die voortkomen uit de Beleidsagenda 'Samen veiliger 2020-2023'. De benodigde middelen zijn reeds in deze reserve gestort, onttrekkingen vinden plaats o.b.v. de werkelijke kosten. Bij afronding van de doorontwikkeling (2024) wordt deze reserve opgeheven en valt het resterende saldo vrij.

Reserve versterkingsgelden crisisbeheersing BDUR

Op 12 december 2022 heeft JenV de Rijksbijdrage Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDuR) 2023 toegekend, inclusief extra financiële middelen voor crisisbeheersing waarmee de BDuR werd verhoogd. Deze middelen zijn specifiek bedoeld voor Versteving van de informatiepositie en Versteving Crisisbeheersing.

Op 29 juni 2023 heeft het bestuur het voor de besteding van de eerste tranches van deze extra middelen goedgekeurd. Daarbij werd voorzien dat de volledige verhoging voor 2023 in elk geval niet meer besteed kon worden in dat jaar. Het bestuur heeft daarom besloten, in lijn met het doel van de BDuR-verhoging, de reserve versterkingsgelden crisisbeheersing BDUR in te stellen en het restant van de versterkingsgelden eind 2023 te storten in een reserve versterkingsgelden crisisbeheersing BDUR zodat in de jaren 2024 – 2026 kosten van incidentele projecten en diverse aanloopkosten voor de versteviging hieruit bekostigd kunnen worden. Als er van de extra middelen voor de versterking van crisisbeheersing en informatiegestuurde veiligheid in 2023 en 2024 wat overblijft, dan wordt dit gestort in deze reserve. Onttrekkingen vinden plaats o.b.v. de werkelijke incidentele project- en aanloopkosten voor de versteviging. De einddatum van deze reserve is dan ook 31-12-2026.

2^e loopbaan en mobiliteit

Op 5 juli 2022 heeft het AB besloten om de reserve 2^e loopbaan- en mobiliteit in te stellen. In 2022 en 2023 wordt deze incidenteel gevoed met het gehele mobiliteitsbudget. Dit doen we zodat de reserve een voldoende saldo heeft in het geval er sprake is van mobiliteit of outplacement. Vanaf 2024 begroten we een jaarlijkse storting in de reserve van € 30.000. Om ook in de toekomst aan onze verplichtingen richting medewerkers te kunnen blijven voldoen, stellen we voor deze reserve wel een ondergrens in van € 0,4 miljoen. Als de stand van de reserve lager is, dan vullen we dit aan vanuit het jaarrekeningresultaat. Onttrekkingen vinden plaats o.b.v. de werkelijke kosten voor 2^e loopbaan en mobiliteitskosten.

Bevolkingszorg

Bij het van start gaan van Bevolkingszorg als programma van de veiligheidsregio in 2015 is een reserve ingesteld (AB Besluit 12-11-2014), waarmee jaarlijks overschotten en tekorten binnen dit programma verrekend worden, deze worden respectievelijk gestort dan wel onttrokken aan deze reserve. Deze reserve heeft een plafond van € 150.000.

Kwaliteitsverbetering brandweeronderwijs

In het verleden zijn diverse aanvragen gehonoreerd voor ESF-subsidies ten behoeve van kwaliteitsverbetering van brandweeronderwijs. In het AB van 02-04-2008 is besloten om deze te storten in een reserve. De ESF-gelden worden besteed ten gunste van de versterking van de vakbekwaamheid. Het gaat om een eenmalige investering in training en oefenprogramma's. Onttrekkingen vinden plaats op basis van de werkelijke (incidentele) kosten voor Kwaliteitsverbetering brandweeronderwijs.

Oefeningen Regeling Operationele Leiding (ROL)

Deze reserve is gevormd in 2007 en bedoeld voor de vierjaarlijkse operationele training officieren. Jaarlijks wordt één vierde van het benodigde bedrag gedoteerd aan de reserve. Eens in de vier jaar wordt de reserve aangewend ter dekking van de werkelijke uitgaven. De kosten worden dan onttrokken aan deze reserve.

Activiteitenbudget vrijwilligers

Als onderdeel van de resultaatbestemming 2012 heeft het AB op 26-03-2013 ingestemd met de vorming van de reserve activiteitenbudgetten om daar jaarlijks het restant van de budgetten voor activiteiten van vrijwilligers in te storten. Dit bedrag wordt toegevoegd aan het budget voor het volgende begrotingsjaar.

BZK Materieel haakarmvoertuig

Ter vervanging van een haakarmvoertuig uit de brandweercompagnie is in 2010 een vaststellingsbeschikking van € 142.645 van het ministerie van BZK ontvangen. Op grond van het activabeleid is deze investering geactiveerd. Ter dekking van de afschrijving valt tot en met 2030 jaarlijks 1/20e deel van reserve vrij ten gunste van de exploitatie.

Eigen risico 3e jaar WW

Deze reserve is gevormd bij besluit AB van 03-07-2019. De ingehouden premie 3e jaar WW wordt in deze reserve gestort.

3. Voorzieningen

Voorziening FLO

Na de regionalisering van de FLO-regeling heeft VRBN de FLO-voorziening ingesteld om de kosten over de periode 2020-2048 te egaliseren. In de programmabegroting is de jaarlijkse storting in de FLO-voorziening opgenomen. Deze storting komt uit de gemeentelijke bijdrage. Zodra de storting niet meer nodig is, brengen we het begrote bedrag in mindering op de gemeentelijke bijdragen.

Voorziening verlofsparen

Voor verlofsaldi van medewerkers waarover expliciete afspraken zijn vastgelegd in het kader van verlofsparen moet overeenkomstig de geldende regelgeving een voorziening worden gevormd.